

หัวข้อการวิจัย: การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ

ผู้วิจัย: นางเกตอรอินท์ พิทักษ์โคชนุกุล ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ

ปีที่ดำเนินการวิจัย: ปีการศึกษา 2561-2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูบุคลากร ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษต่อรูปแบบการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) มี 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาการปฏิบัติการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู บุคลากร ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำนวน 251 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเลือกแบบเจาะจงจากครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความถี่และการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเลือกแบบเจาะจง จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบตรวจสอบรูปแบบฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 4 การทดลองใช้และศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้รูปแบบเป็นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำนวน 597 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกผลการประเมินการพัฒนาผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าความถี่และร้อยละ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาความพึงพอใจ คือ ครู บุคลากร ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำนวน 253 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัญหาการปฏิบัติการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$,

S.D.=0.64) โดยมีระดับปัญหามากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป ($\bar{X}$ =4.31, S.D.=0.57) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ($\bar{X}$ =4.25, S.D.=0.59) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ($\bar{X}$ =4.23, S.D.=0.59) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ($\bar{X}$ =4.18, S.D.=0.72) การประเมินความสามารถพื้นฐาน ($\bar{X}$ =4.15, S.D.=0.67) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา ($\bar{X}$ =4.11, S.D.=0.78) และการประเมินความก้าวหน้า ($\bar{X}$ =4.10, S.D.=0.81) ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนารูปแบบในการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

2.1 รูปแบบในการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการของรูปแบบ ประกอบด้วย 4 ด้าน 9 ขั้นตอน คือ ด้านการวางแผน (Plan) ได้แก่ ขั้นตอนการให้บริการ ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ได้แก่ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล การคัดกรองประเภท ความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ด้านการตรวจสอบ (Check) ได้แก่ ขั้นตอนการประเมินความก้าวหน้า การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ด้านการปรับปรุง (Action) ได้แก่ ขั้นตอนการรายงาน ติดตามหลังการให้บริการ

2.2 ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมมีความเหมาะสม มีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก (μ =4.34, σ =0.11) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก (μ =4.43, σ =0.17) มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก (μ =4.37, σ =0.22) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก (μ =4.20, σ =0.22) ตามลำดับ

2.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบ ผู้เรียนมีพัฒนาการผ่านเกณฑ์ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ปีการศึกษา 2562 รวมทุกกลุ่มทักษะ เฉลี่ยร้อยละ 94.07 และ ผู้เรียนมีพัฒนาการผ่านเกณฑ์ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ปีการศึกษา 2562 โดยรวมทุกกลุ่มทักษะเฉลี่ยร้อยละ 93.02

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครู บุคลากร ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีต่อรูปแบบการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.65, S.D.=0.24)